

Ombudsman

Vrsta: Seminarski | Broj strana: 23 | Nivo: Pravni fakultet

„Večito je iskustvo da je svaki čovek koji ima vlast sklon da je zloupotrebi i zloupotrebljava je sve dok ne naiđe na granice..

Sve bi bilo izgubljeno ako bi isti čovek ili telo uglednika, bilo plemića, bilo ljudi i naroda, vrsilo sve tri vlasti, naime vlast donošenja, vlast izvršavanja javnih odluka i vlast suđenja za zločine ili u sporovima privatnih lica.“

Davno je jos Šarl Monteskje primetio svom delu „Duh zakona” i tragajući za načinom na koji treba osigurati da se vlast obuzda, odnosno da se ne zloupotrebljava, dosao do srži svoje koncepcije da jedna vlast treba da obuzdava drugu.

Kako nam je već poznato, postoji podela vlasti na zakonodavnu, upravnu i sudsku. Međutim, koncentracija državne vlasti i državne moći vrši se najčešće u grani izvršne vlasti. Imamo „malog coveka protiv velike vlade”. Na jednoj strani imamo moćnu mašineriju realne vlasti države, a na drugoj običnog čoveka i građanina, bespomoćnog naspram svemoći države. Postavlja se pitanje kako otuđene institucije vratiti građaninu? Kako okrenuti situaciju i od običnog građanina naciniti moćnog građanina sigurnog u svoje pravo?

Jedino tako sto ce država stvoriti institucije koje će imati i vlast i moć i kojima je glavna obaveza i razlog postojanja, upravo zaštita sloboda i prava građanina. U tom prostoru između građanina i države pored brojnih drugih institucija pojavljuje se mesto i potreba za jednom posebnom institucijom koja sa pozicije državnog organa specijalne društvene namene vrši dvostruku funkciju. Ta institucija sa jedne strane kontroliše i ograničava javnu vlast, a s druge istovremeno pomaže građanima u ostvarivanju njihovih prava. Takvu instituciju okrenutu istovremeno i vlasti i građanima vidimo u instituciji ombudsmana u ciji je osnovi utkan pokušaj uspostavljanja prioriteta društva nad državom, čoveka i ljudskih prava nad vlašću i slobode nad ekstremnom prinudom.

Nastanak i razvoj institucije ombudsmana

P

ored sudske kontrole prisutne u skoro svim zemljama, osećala se potreba za postojanjem posebne i nezavisne ustanove koja bi kontrolisala ne samo zakonitost već i celishodnost rada uprave. Ideja ombudsmana kao čuvara prava građana ima svoje korene u dalekoj prošlosti. Ulogu sličnu onoj koju ombudsman ima danas imali su na primer mandarini u Staroj Kini, efori u Atini, plebejski tribuni u Starom Rimu i sl.

Tako je jos u zlatno doba rimskog carstva (200 – 80. godina p.n.e.) postojala institucija “cenzora”. U petogodišnjim intervalima vršen je izbor dva magistrata sa mandatom od 18 meseci sa zadatkom da se, između ostalog i staraju o radu službenika u prethodnom petogodišnjem periodu, kao i da primaju pritužbe u vezi sa tim.

U Kini je u približno isto vreme postojala institucija “nadzornog juana ” kao neka vrsta stalnog cenzora, u ciji je delokrug spadao opšti nadzor nad ostalim službenim licima , kao i primanje pritužbi u vezi “loseg upravljanja”.

Koliko su ove i slične antičke institucije stvarno bile efikasne u uslovima primitivnih društveno-ekonomskih formacija kao sto su robovlasništvo i feudalizam, to je posebno pitanje. Bitno je da njihovo postojanje ukazuje na svest drevnih upravljača koji su težili ka stvaranju stabilnih država i da je kontrola sopstvene vlasti u određenoj meri neophodna, upravo zbog prirodne težnje da ona bude zloupotrebljena.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com